

MINISTERUL JUSTITIEI

Directia administratiei penitenciare

**Carta
drepturilor si obligatiilor
detinutilor si internatilor**

Decretul Ministrului Justitiei din 5 decembrie 2012

Prin decret al Ministrului Justitiei din 5 decembrie 2012 a fost stabilit continutul "**Cartei drepturilor si obligatiilor detinutilor si internatilor**" prevazut in art. 69 alin 2 DPR din 30 iunie 2000, n. 230 (*Regulament privind normele administratiei penitenciare si masurile privative si limitative de libertate*) asa cum a fost modificat de DPR din 5 iunie 2012, n. 136.

INDICE

Carta drepturilor si obligatiilor Detinutilor si Internatilor	PAG. 5
Glossar	» 21
Sursele dreptului penitenciar	» 41

Carta drepturilor si obligatiilor detinutilor si internatilor

Carta drepturilor si obligatiilor detinutilor si internatilor este prevazuta de Regulamentul privind normele administratiei penitenciare si asupra masurilor privative si limitative de libertate. Carta este inmanata fiecarui detinut sau internat – in cursul primei intalniri cu directorul sau cu un operator penitenciar la intrarea sa in institut – pentru a consimti cea mai buna exercitare a drepturilor sale si a asigura cunoasterea deplina a regulilor care conformeaza viata in contextul de inchisoare. Cu scopul de a consimti membrilor familiei sa ia cunostinta, Carta este publicata pe site-ul Internet si o copie este la dispozitie pentru consultare in sala de sedinte a fiecarui institut. Detinutului, in afara de Carta, sunt consemnate si extrase din Legea din 26 Iulie 1975, n. 354 (*Norme privind administratia penitenciara si asupra executarii masurilor privative si limitative de libertate*), ale decretului Presedintelui Republicii din 30 Iunie 2000, n. 230 (*Regulament privind norme ale administratiei penitenciare si asupra masurilor privative si limitative de libertate*), Ale Regulamentului interior al institutiei si ale altor dispozitii, chiar internationale, referitoare la drepturile si obligatiile detinutului si internatului, la disciplina si tratamentul in penitenciar, intre care Conventia europeana pentru apararea drepturilor omului si ale libertatilor fundamentale. Contextual este indicat detinutului locul unde este posibil sa consulte textele integrale ale acestor norme.

Intrarea din libertate

Intrarea in institutie este asigurata de personalul de politie penitenciara numit la Biroul Matricol. Detinutul are

dreptul de a-si avertiza membrii familiei, fie in cazul in care vine din libertate, fie in cazul transferului la o alta institutie. Detinutul are dreptul sa nominalizeze unul sau doi aparatori de incredere (in lipsa, ii va fi numit de catre magistrat un aparator din oficiu). Pe langa aceasta, in afara de cazul cand autoritatea judiciara impune o interdictie (care nu poate fi mai mare de 5 zile), detinutul are **dreptul sa aiba intalniri cu propriul aparator** inca din momentul intrarii si pe toata durata sederii in inchisoare, la orare si cu modalitati stabilite, facand cerere prin Biroul Matricol. Detinutul este supus **prelevarii de amprente digitale** si la **perchezitie** si **trebuie sa predea banii, ceasul, centura si obiectele de valoare**. Trebuie sa se supuna, de asemenea, vizitei medicale si psihologice, in timpul careia va putea sa revendice eventuale probleme de sanatate, dependente, intolerante si necesitatea consumului de medicamente. El **poate sa ceara sa nu locuiasca cu alti detinuti** pentru motive de tutela a propriei integritati.

Viata de zi cu zi

Institutele penitenciare trebuie sa fie dotate cu localuri pentru exigentele vietii individuale si de locale pentru desfasurarea activitatilor comune, localuri care trebuie sa fie ample, aerisite si inclazite si prevazute cu servicii sanitare. Detinutul are dreptul sa primeasca lenjerie, imbracaminte si asternut pentru pat; trebuie sa aiba grija si sa faca curatenie in celula si la aspectul propriei persoane. Ii este asigurata posibilitatea de a face dus si sa se bucure de o perioada pentru taierea barbii si a parului. Fiecare detinut sau internat are **dreptul de a sta afara cel** putin doua ore pe zi sau, in cazul regimurilor de custodie detrmnate, pentru un timp mai scurt, dar nu mai putin de o ora. Detinutul sau internatul are **dreptul la o**

alimentatie sanatoasa si adecvata propriei conditii. Are dreptul la trei mese pe zi, administrate la orare satabilite de regulamentul intern din institutie. Are dreptul sa aiba la dispozitie apa potabila si sa foloseasca, respectand regulile de siguranta, o plita de gatit personala. Este chiar admis sa se cumpere, cu bani personali, produse alimentare si de confort (asa zisul "supliment") si este garanta dreptul de a primi din exterior produse impachetate, dar in limite de greutate prestabilite. Reprezentanti ai detinutilor controleaza atat prepararea suplimentului cat si pretul produselor vandute in institutie. Sunt tutelate **dreptul la sanatate** si alocarea prestatiilor de preventie, diagnostic, tratament si recuperare, prevazute in nivele esentiale si uniforme de asistenta. Serviciile disponibile in interiorul fiecarei institutii sunt indicate in Carta serviciilor sanitare pentru detinuti si internati. Este recunoscut **dreptul de practica a propriului cult**, de a se bucura de asistenta spirituala a capelanului catolic si de a participa la ritualurile religioase in capelele catolice sau in locurile destinate culturilor necatolice.

Reguli de comportament:

Detinutul trebuie sa cunoasca normele care reglementeaza viata in institutie si dispozitiile date de catre personalul de politie penitenciara. Infractiunile disciplinare (intre care neglijenta in curatenie si ordine, neindeplinirea voluntara a obligatiilor de munca, posesiunea sau traficul de obiecte nepermise, bani si instrumente menite sa ofenseze, comunicarile frauduloase cu exteriorul sau in interior, intimidarile sau jignirile, intarzierea la revenire si toate faptele prevazute de lege ca infractiune) sunt sanctionate – in functie de gravitatea lor – cu avertisment, mustrare, excluderea de la activitatile desfasurate in comun (pana la

un maxim de cincisprezece zile). Detinutul are obligatia sa se supuna perchezitiei ori de cate ori este necesar pentru motive de siguranta. El are **dreptul sa nu suporte mijloace de constrangere fizica in scop disciplinar (intre care folosirea de catusi)** si poate sa **reclame** magistratului care supravegheaza, in privinta conditiilor de exercitare a puterilor disciplinare. In general, poate sa reclame magistratului supraveghetor pentru a ii fi recunoscute drepturile recunoscute de legea penitenciarelor si poate sa se adreseze pentru orice tip de doleanza directorului institutiei, inspectorilor, Ministrului Justitiei, magistratului supraveghetor, autoritatilor judiciare si sanitare aflate in vizita la institutie, Presedintelui Consiliului Regional si Sefului Statului.

Educatia si activitatile culturale, sportive si recreative:

In institutiile penitenciare se desfasoara cursuri scolare la nivel de scoala obligatorie si de scoala secundara superioara. Detinutii pot sa primeasca un subsidiu zilnic, in masura determinata cu decret ministerial, pentru frecventarea cursurilor de educatie secundara de gradul doi. Detinutilor care urmeaza cursuri de educatie secundara de gradul doi sau cursuri universitare, si care au trecut toate examenele din fiecare an, le sunt restituite, ori de cate ori se afla in conditii economice nefavorabile, cheltuielile din taxe, contributiile scolare si carti cu teste, si este acordat un premiu pentru randament. Detinutilor care s-au distins prin implicare mai mare si rezultate la cursurile scolare si de formare profesionala, le sunt concesse recompense. Este, de asemenea, permisa posibilitatea de a-si aprofunda cunostintele prin privat, in vederea obtinerii diplomei de scoala secundara superioara si a licentei universitare. Institutiile au in dotare o biblioteca, in gestionarea careia

colaboreaza insisi detinutii. Accesul in biblioteca se face in zile si orare stabilite in regulamentul intern din institutie. In cadrul institutiei, sunt organizate activitati culturale, sportive si recreative, care fac parte din tratamentul de reeducare. Organizarea lor este asigurata de o comisie compusa din director, din unul sau mai multi educatori, din unul sau mai multi asistenti sociali si de reprezentanti ai detinutilor. Pentru a participa la cursuri sau la alte activitati este suficienta o cerere scrisa. In timpul scoaterii la aer liber, este permis detinutilor sa desfasoare activitati sportive.

Munca:

Munca este unul din elementele fundamentale in tratamentul din carcera. Detinutii acuzati pot sa participe, la cererea lor, la activitati de munca, fie in interiorul institutiei (bucatar, barbier, magazioner...) cat si afara. Munca afara este o modalitate de executare a pedepsei: pentru condamnatii pentru infractiuni comune, este aplicabila fara nicio limitare, pentru condamnatii condamnati la izolare pentru delicta speciale este aplicabila dupa ispasirea 1/3 a pedepsei si pentru condamnatii pe viata este aplicabila dupa ispasirea a cel putin 10 ani. Magistratul supraveghetor aproba masura de prevedere directorului institutului si indica dispozitiile ce trebuie respectate. Condamnatii si internatii supusi masurii de siguranta in colonie agricola sau in casa de munca, au obligatia sa presteze activitate de munca. Retributia este stabilita in masura nu mai mica de doua treimi din tratamentul economic prevazut de contractele colective de munca.

Recompense:

Detinutii si internatii care s-au distins in mod deosebit prin munca, in studiu, in ajutorul acordat altora sau in

acte meritorii, sunt premiați cu elogiul de către director sau cu propunerea – formulată de consiliul de disciplină – de concedere a gratierii, a liberării conditionate, a revocării anticipate a măsurii de siguranță sau de alte beneficii.

Transferuri:

Cererile de transfer trebuie adresate, prin intermediul directorului institutului, Administratorului regional, când este cerut transferul într-o închisoare din aceeași circumscriptie sau Departamentului de administrație penitenciară al Ministerului Justiției, când se cere transferul într-o închisoare din afara circumscriptiei. Este de preferat criteriul conform căruia deținuții să fie repartizați în instituțiile apropiate de rezidența familiilor lor. Deținuții au dreptul de a nu fi transferați din oficiu, excepția fiind pentru motive de siguranță grave și dovedite, pentru exigente ale instituției sau din motive de justiție.

Peculiul și gestionarea raporturilor economice cu instituțiile:

Este interzisă deținerea de bani; sumele pe care deținutul le are în momentul intrării în instituție și cele pe care ulterior le primește prin poșta sau prin depozit la poartă (peceliu), sunt depozitate și pot fi folosite în mod liber de deținut pentru cumpărarea de produse, pentru corespondență sau pentru a comunica prin telefon. Deținutul este obligat să suporte cheltuielile pentru întreținere, inclusiv costul meselor și al echipamentului personal furnizat de către administrația penitenciară (saltea, cearsaf, farfurii, tacamuri, etc). La cererea deținutului, magistratul supraveghetor poate să dispună scutirea de la cheltuieli în caz de dificultăți economice, dacă deținutul a avut un comportament bun.

Raporturile cu exteriorul:

Detinutii si internatii au dreptul sa aiba **vizite la vedere** cu familia sau cu diverse persoane (atunci cand exista motive intemeiate), in afara de aparator si cu cel care garanteaza drepturile detinutilor. In timpul vizitei, care se desfasoara in locuri spacial amenajate, fara spatii despartitoare si sub controlul vizual dar non auditiv al personalului de politie penitenciara, detinutul trebuie sa aiba un comportament corect; in caz contrar, poate sa i se intrerupa vizita. Orice detinut aflat in regim obisnuit, are dreptul la sase vizite pe luna, fiecare pentru maxim o ora, si cu nu mai mult de trei persoane odata. Detinutul are dreptul si la **convorbiri telefonice** cu familia si cei cu care convietuia si, in cazuri particulare, (pentru motive demonstrate), cu persoane diverse; aceste convorbiri sunt permise o data pe saptamana, pentru o durata maxima de 10 minute fiecare, de asemenea la intoarcerea in institutie din permisie. Cheltuielile sunt suportate de detinut. Reguli mai stricte sunt prevazute pentru regimurile speciale. Cererea trebuie sa fie adresata, pentru acuzati, Autoritatii Judiciare care a deschis procesul; pentru condamnati (chiar si cu sentinta de gradul unu) si pentru internati, in schimb, acesta va fi inaintata directorului institutiei.

Corespondenta poate fi primita in inchisoare fara limitari in regimul obisnuit; cea adresata de detinut aparatorilor, membrilor Parlamentului, reprezentantelor diplomatice sau consulare ale tarilor de origine, organismelor care tuteleaza drepturile omului, nu poate sa fie supusa niciunei limitari. Fiecare detinut poate sa primeasca patru pachete pe luna, nu mai grele de 20 de kg, fie cu ocazia vizitelor, fie trimise prin posta atunci cand in ultimele cincisprezece zile nu a avut vizite. Este asigurata legatura detinutilor cu propriile **familii**. Familiei trebuie sa-i fie comunicat transferul la o alta structura de detentie.

Detinutul are dreptul sa indice membrii familiei carora sa le fie comunicat de urgenta decesul sau o infirmitate grava, si in raport cu care vrea sa primeasca informatii. Detinutii si internatii au dreptul sa-si **exercite votul** cu ocazia consultarilor electorale intr-un centru de votare special, inainte de a declara ca vor sa si-l exercite, adresata, in termen de trei zile pana la inceperea votului, Primarului locului unde se gaseste institutia. Este permis sa se foloseasca un aparat radio personal, cat si computer si dvd-uri, pe motiv de studiu sau munca.

Masuri de premiere:

Permisiiile: Permisiiile sunt parte integranta a programului de tratament, intrucat permit cultivarea intereselor afective, culturale si de munca. Pot fi concese de catre magistratul supraveghetor permisiu premiu condamnatilor care nu sunt periculosi din punct de vedere social, daca au avut un comportament regulamentar, si au executat deja o parte considerabila a pedepsei. Permisiiile premiu nu pot avea o durata mai mare de 15 zile si nu pot fi concese pentru mai mult de 45 de zile in total, intr-un an. Sunt stabilite limitari si excluderi in ceea ce-i priveste pe condamnatii pentru infractiuni grave, si celor care au evadat sau li s-a revocat o masura alternativa. In cazul in care un membru al familiei sau cel cu care convietuieste se afla intr-un pericol de moarte, judecatorul care judeca sau magistratul supraveghetor poate sa conceada acuzatilor, condamnatilor sau internatilor permisiunea de a il vizita pe infirm. Detinutul care, fara motiv justificat, nu se intoarce in institutie la expirarea permisiei, este pedepsit disciplinar daca absenta este de mai mult de 3 ore si nu mai mult de 12; in celelalte cazuri, este pedepsit pentru infractiunea de evadare. In caz de refuz al permisiei, detinutul poate sa reclame in termene scurte.

Liberarea anticipata: Magistratul supraveghetor poate sa conceada detinutilor condamnati liberarea anticipata, care consta in reducerea pedepsei cu 45 de zile pentru fiecare 6 luni executate din pedeapsa. Beneficiaza de liberarea anticipata numai cel care a avut un comportament regulamentar si a participat la activitatile de observatie si tratament. Este recunoscut chiar si pentru perioada de custodie cautelara si a arestului domiciliat. Poate fi acordat, in conditii similare, si in ceea ce priveste masura de incredintare in proba la serviciul social. Impotriva deciziei magistratului supraveghetor poate sa fie depusa reclamatie motivata la tribunalul de supraveghere, in 10 zile de la notificarea respingerii.

Masuri alternative detentiei:

Incredintarea in proba la serviciul social:

Daca condamnarea sau restul de pedeapsa este mai mic de trei ani, detinutul, in baza rezultatelor obtinute din observarea personalitatii sale, poate fi incredintat serviciilor sociale pentru perioada de pedeapsa ramasa, in timpul careia va fi urmarit de Biroul de executare a pedepsei in exterior. Cererea de incredintare este adresata magistratului supraveghetor si masura poate fi acordata de catre tribunalul de supraveghere. Acelasi tribunal de supraveghere, daca confirma rezultatul pozitiv al perioadei petrecuta in timpul incredintarii, declara incetarea pedepsei si al oricarui efect penal al condamnarii. Persoana toxicodependenta si/sau alcooldependenta, cu condamnare sau rest de pedeapsa mai mici de 6 ani (4 ani pentru infractiuni speciale), care urmeaza un program de recuperare sau care urmeaza sa se supuna unui astfel de program (in acord cu serviciul toxicodependente al serviciului sanitar de care apartine AUSL), poate sa beneficieze de incredintarea

“terapeutică”. Măsura încredințării nu poate fi dată de mai mult de două ori.

Arestul domiciliar:

Tribunalul de supraveghere permite arestul domiciliar persoanei care a implinit 70 de ani, dacă nu a fost declarat delincent comun, profesionist sau prin tendință și nu este recidivist. Pot să obțină aceeași măsură, pentru o pedeapsă sau un rest de pedeapsă mai mic de patru ani, femeia gravida, mama sau tatăl cu copii convivenți de vârstă mai mică de 10 ani, persoana în condiții speciale de sănătate sau cu vârstă mai mare de 60 de ani (dacă este înaptă) sau mai mică de 21 de ani; persoana cu o pedeapsă sau rest de pedeapsă mai mică de 2 ani.

Executarea la domiciliu a pedepselor cu închisoarea, mai mici de optsprezece luni:

În afara de cazurile arătate, legea prevede că pedeapsa cu închisoarea nu mai mult de optsprezece luni – chiar și dacă este rest de pedeapsă dintr-una mai mare – să fie executată la domiciliu sau alt loc de sedere, în afara de cazul când este vorba despre subiecți condamnați pentru infracțiuni grave, așa cum prevede art. 4 bis din legea n. 354/75 (a se vedea glosarul). Mama cu copii de vârstă mai mică de 10 ani, atunci când a executat o treime din pedeapsă (15 ani dacă pedeapsa este închisoarea pe viață), poate beneficia de executare la domiciliu dacă este posibil să se reia conviețuirea cu fii.

Semilibertatea:

Semilibertatea consimte condamnatului să petreacă parte din zi afara din institut pentru a participa la activități de muncă, instructive sau utile pentru reintegrarea socială. Este permisă de tribunalul de supraveghere pentru cine:

- Este supus unei măsuri de siguranță ;
- condamnat la arest sau detenție nu mai mare de 6 luni;

- condamnat la o pedeapsa mai mare de 6 luni si a micșorat jumătate din pedeapsa (2/3 pentru infractiunile mai grave indicate in art. 4 bis, alin 1 O.P.);
- condamnat pe viata si a redus 26 de ani de detentie.

Liberarea conditionata:

Liberarea conditionata poate fi acordata pentru cine a executat cel puțin 30 de luni si, oricum, cel puțin jumătate di pedeapsa, atunci cand ceea ce a ramas de executat nu depaseste 5 ani (in caz de recidiva, cel puțin 4 ani de pedeapsa si nu mai puțin de $\frac{3}{4}$; daca este vorba despre condamnat pe viata, anii scazuti trebuie sa fie cel puțin 26). Pentru a beneficia de aceasta, trebuie sa fi avut, in timpul de executare a pedepsei, un comportament de asa natura incat mustrarea de constiinta sa fie sigura. Liberarea este subordonata indeplinirii obligatiilor civile derivate din infractiune, in afara de cazul cand se demonstreaza imposibilitatea indeplinirii.

Suspendarea executarii pedepsei cu detentie pentru toxicodependenti si alcoolici:

Tribunalul de supraveghere poate sa suspende executarea pedepsei pentru cinci ani pentru cel care trebuie sa reduca pedeapsa sau un rest din pedeapsa nu mai mare de 6 ani (4 daca sunt condamnati pentru infractiuni speciale) pentru infractiunile comise in stadiu de toxicodependenta/alcooldependenta si s-a supus, cu rezultate pozitive, unui program terapeutic si social de reabilitare intr-o structura publica sau autorizata conform legii.

Regimuri de detentie speciale:

Regimul de supraveghere special:

Regimul de supraveghere special poate fi dispus de Departamentul administratiei penitenciare (din proprie

iniativa sau dupa ce a fost sesizat de directorul sau de catre autoritatea judiciara cu aviz favorabil al consiliului de disciplina) in ceea ce priveste comportamente ofensive repetate in privitor la ordinea si siguranta in insitutiile penitenciare. Aceasta comporta restrictii speciale, care privesc accesul la activitatile de munca si la activitatile comune, corespondenta epistolara si telefonica, detinerea de obiecte permise in mod normal. Restrictiile nu pot sa priveasca igiena si nevoile privind sanatatea, hrana, imbracamintea si rufaria, citirea de carti si ziare, practicarea cultului, folosirea aparatelor de radio de tip permis, iesirea afara pentru cel putin o ora pe zi, intalniri cu aparatorii cat si cele cu sotul, concubinul, fii, parintii si fratii. Impotriva masurii Departamentului administratiei penitenciare poate di facuta plangere la Tribunalul de supraveghere in termen de zece zile.

Regimul condamnatilor pentru infractiuni mai grave:

Detinutii si internatii pentru infractiuni grave enumerati in art. 4bis l. 354/1975 (a se vedea glossarul) pot sa beneficieze de nu mai mult de patru vizite si doua telefoane pe luna, si sunt supusi limitarilor in aplicarea beneficiilor muncii in afara si la activitatile sportive si culturale, a permiselor premiu si ale masurilor alternative.

Izolarea continua:

Este admisa pentru motive sanitare, in caz de boala contagioasa; poate fi dispusa in timpul executarii sanctiunii de excludere de la activitatea in comun (cu interzicerea de a comunica cu altii), cat si in timpul instructoriei penale si in procesul de prevenire cand se considera necesar de catre autoritatea juridica. Sunt asigurate hrana zilnica si disponibilitatea normala de apa, cat si controalele medicale. Detinutii aflati in izolare pot sa primeasca vizita autoritatilor politice, judiciare, administrative si religioase indicate in art. 67 din legea 354/75.

Suspendarea temporara a regulilor normale de tratament:

Ministrul justitiei, in cazuri exceptionale de revolta sau de alte situatii grave de urgenta, are posibilitatea sa suspende, in institutul in cauza sa intr-o parte din acesta, aplicarea regulilor normale de tratament a detinutilor si a internatilor, in scopul redobandirii ordinii si sigurantei pentru o perioada strict necesara acestui scop. Ministrul Justitiei are, de asemenea, facultatea sa suspende, in tot sau in parte, aplicarea regulilor normale de tratament in raport cu detinutii sau internatii, pentru delicta comise in scop de terorism sau de incalcare a normelor democratice, sau pentru delicta de asociere de tip mafiot, in raport cu care exista elemente ce fac posibila existenta de legaturi cu asociatii criminale, teroriste sau distrugatoare. Suspendarea comporta restrictiile necesare sa impiedice contactele cu organizatiile criminale (o singura vizita lunara cu membrii familiei si conviventi, cu control auditiv si inregistrare – exceptie facand intalnirile pentru aparare; limitarea sumelor si a bunurilor primite din afara, excluderea de la reprezentante, supunerea la cenzura a corespondentei, limitarea timpului petrecut afara); are durata de patru ani, putand fi prelungita pentru periade succesive de doi ani. Detinutii supusi regimului special de detentie trebuie sa fie introdusi in institute dedicate lor in exclusivitate si oricum in sectii speciale si separate logistic de restul institutului, ingrijiti de sectii specializate de politie penitenciara. Impotriva masurii de aplicare poate fi propusa plangere la tribunalul de supraveghere Roma, in termen de douazeci de zile de la comunicare. Detinutul sau internatul in regimul art. 41 bis din legea 354/1975 (vezi glosarul) participa la procese la distanta, cu modalitatile prevazute de art. 146 bis ale normelor modificate ale c.p.p.

Detinutele insarcinate, lauze si mamele cu copii mici:

Nu poate fi dispusa si mentinuta custodia cautelara in inchisoare impotriva femeilor insarcinate sau mame cu copii mici de varsta nu mai mare de sase ani, in afara de situatia cand subzista exigente cautelare de relevanta exceptionala. Executarea penala este diferita pentru femeile insarcinate sau mamele cu copii mai mici de un an; poate fi de asemenea diferita executarea penala pentru mamele cu copii mai mici de trei ani; executarea sanctiunii de excludere de la activitatea in comun este suspendata pentru femeile insarcinate si gestante pana la sase luni si pentru mamele care alapteaza proprii copii pana la varsta de un an; condamnatelor si internatelor li se poate aproba ingrijirea si asistenta in exterior a copiilor de varsta mai mica de 10 ani; este asigurata gestantelor si mamelor cu copii asistenta adecvata de catre medici specialisti, obstetricieni si operatori in puericultura si detinutele sunt cazate in locuri adecvate.

Detinutii straini:

Detinutii straini au dreptul sa ceara ca autoritatile consulare ale propriei tari sa fie informate despre arest, sa primeasca copia extraselor de lege in propria limba, sa dea telefoane si vizite cu ajutorul unui interpret. Au dreptul sa-si satisfaca propriile obiceiuri alimentare si cerintele vietii religioase si spirituale proprii. Detinutii straini care trebuie sa-si ispaseasca pedeapsa, sau restul, mai mica de doi ani, au dreptul sa fie expulzati in tara lor de origine. Cu condamnarea penala poate sa fie aplicata masura de siguranta a expulzarii, efectuata dupa ce a ispasit pedeapsa definitiva. In orice caz, nu poate fi expulzat detinutul care in tara sa de origine risca sa suporte persecutari pentru motive rasiale, politice, religioase, de

sex, limba, cetatenie, etc. Detinutul poate cere transferul in tara in care are cetatenie pentru a-si ispasi pedeapsa (mai mare de sase luni) primita in Italia; respectiva cerere trebuie prezentata Ministrului Justitiei din Italia sau, daca fapta constituie infractiune in ambele tari, Ministrului de Justitie al statului al carui cetatean este.

Eliberarea:

Detinutii si internatii primesc un ajutor special in perioada de timp care urmeaza imediat eliberarii din institut, cu interventia serviciilor sociale si cu un program de tratament orientat catre solutionarea problemelor specifice legate de conditiile de viata pe care trebuie sa le infrunte. Eliberarea se produce in ziua indicata in respectiva masura de prevedere, mai putin atunci cand trebuie sa indeplineasca o masura de siguranta in detentie. Impreuna cu actul de eliberare ii sunt consemnate economiile si celelalte obiecte persona.

Glossar

Amnistia

Amnistia anuleaza infractiunea si face sa inceteze executarea condamnarii si a pedepselor accesorii privitoare la infractiunile pentru care a fost concisa (art. 151 c.p. si 672 c.p.p.) Este diferita de gratiere si de suspendare, care fac sa inceteze pedeapsa, dar nu anuleaza infractiunea.

Apelant

Este persoana condamnata in procesul penal de primul grad in raport cu care se desfasoara procesul in apel.

Arestul domiciliar

Este o masura cautelara personala coercitiva care este aplicata cercetatilor sau acuzatilor in cursul cercetarilor preliminare si in procesul penal. Durata sa maxima depinde de gravitatea infractiunii contestata si de faza in care se afla procesul (art. 284 si 303 c.p.p.). Arestul domiciliar, chiar fiind o masura cautelara, nu poate fi confundat cu detentia domiciliara.

Articolul 4 bis din legea 26 iulie 1975, n 354 “Norme privind regulamentul penitenciar”

Prevede un regim de detentie special care comporta interzicerea de a concede beneficii determinate (atribuirea de munci in afara, permisii premiu si masuri alternative dtentiei) condamnatilor pentru urmatoarele delictе:

- Delictе comise in scop de terorism sau razvratire;
- Asociatie de tip mafiot (art. 416 bis);

- si comertul de persoane (art. 600, 601, 602 c.p.);
- Sechestrul de persoane (art. 630 c.p.);
- Asocierea in scop delincvent finalizata cu contrabanda cu tutun (art. 291 D.P.R. 43/1973);
- Asocierea finalizata cu traficul de stupefiante (art. 74 D.P.R. 309/1990);
- Orice delict comis in scopul de a facilita asocierea de tip mafait, in afara de cazul cand condamnatul a colaborat cu justitia, si nu se gasesc legaturi cu crima organizata.

Asistent sociala

Este un angajat al Ministerului Justitiei (a nu se confunda cu asistentul social al primariei sau ASL), care este seful Birourilor de executare penala externa (UEPE). Tine legatura cu familiile detinutilor si cu institutiile locale, urmareste persoanele aflate in grija serviciului social si are un rol important in concederea si executarea beneficiilor date de lege.

Bratară electronica

In a dispune masura arestului domiciliat, judecatorul poate sa hotarasca procedee de control prin intermediul mijloacelor electronice daca acuzatul consimte (art. 275 bis). Consimtamantul pentru eventuala folosire a acestor proceduri de control este cerut detinutului la intrarea in inchisoare (art. 23 R.E.)

Casa Amenzilor

Este o institutie cu personalitate juridica instituita pe langa Departamentul de Administratie Penitenciara care finanteaza programele de reintegrare in favoarea detinutilor si internatilor si ale familiilor lor si proiecte de intretinere penitenciara, care au ca scop imbunatatirea

conditiilor din inchisoare. Intre intrarile care constituie contul patrimonial al Casei, se gasesc veniturile provenite din manufactura carceriera, sanctiunile pecuniare si alte sanctiuni conexe procesului.

Condamnatul (sau definitivul)

Este acuzatul impotriva caruia a fost pronuntata o sentinta de condamnare, trecuta prin judecata.

Cooperative sociale

Societatea cooperativa, reglementata de legea 381/1991, care gestioneaza serviciile socio-sanitare si educative si diferite activitati avand ca scop integrarea pe piata muncii a perosanelor dezavantajate.

Curtea cu juri

Curtea cu juri judeca infractiunile pentru care legea stabileste pedeapsa pe viata sau detentia nu mai mica, in ce priveste pedeapsa maxima, de douazeci si patru de ani, si toate celelate infractiuni grave indicate in art. 5 c.p.p. Curtea cu juri este alcatuita din doi judecatori imbracati in toga si de sase judecatori populari.

D.A.P. Departamentul administratiei penitenciare

Este structura Ministerului Justitiei desemnata cu indeplinirea sarcinilor privitoare la sistemul de detentie.

Detinut

Este termenul generic cu care se indica o persoana aflata intr-un institut de pedeapsa, fara sa i se fi specificat pozitia juridica.

Gratierea

Gratierea iarta, in tot sau in parte, pedeapsa aplicata sau o comuteaza intr-o alta pedeapsa stabilita de lege (art. 174

c.p. si 681 c.p.p.). Este o masura de indulgenta cu caracter individual, diferita de suspendare, care are un caracter general. Cererea de gratiere, semnata de condamnat sau de o ruda sau avocat, este adresata Presedintelui Republicii prin Ministerul Justitiei. Daca cel condamnat este detinut sau internat, va fi prezentata magistratului supraveghetor care o transmite Ministrului Justitiei, cu propria opinie motivata.

Acuzat

Este persoana acuzata, impotriva careia a fost dispusa trimiterea in judecata (art. 60 c.p.p.)

Cercetat

Este persoana impotriva careia se desfasoara cercetari preliminare (art. 347, alin 2 c.p.p.)

Suspendarea

Suspendarea iarta, in tot sau in parte, pedeapsa data sau o comuta intr-o alta pedeapsa stabilita de lege (art. 174 c.p. si 672 c.p.p.). Este aplicata direct de catre judecatorul care a emis sentinta de condamnare. In cazul in care sentinta prevede aplicarea unor masuri de siguranta, eventualele modificari consecutive suspendarii sunt de competenta magistratului supraveghetor. Este o masura cu caracter general, in timp ce gratierea are caracter individual.

Internat

Este o persoana social periculoasa, supusa masurilor de siguranta in interiorul unui penitenciar.

Institut penitenciar

Numit in limbaj comun inchisoare, este locul inchis si izolat de societate, destinat sa primeasca detinutii. Institutele penitenciare sunt supuse Departamentului

administratiei penitenciare. Intre institutiile penitenciare sunt incluse:

- Casa circondariala unde sunt detinute persoanele care asteapta judecata sau cele condamnate la pedepse mai mici de cinci ani (sau cu un rest de pedeapsa mai mic de cinci ani);
- Casa de recluziune, care este institutul destinat executarii pedepselor mai mari;
- Institutul penal pentru minori destinat pentru detentia minorilor (pana in 14 ani);
- Institutele pentru executarea masurilor de siguranta: Colonii agricole, Case de munca, Case de ingrijire si custodie, Spitale psihiatrice judiciare (OPG) care vor fi substituite de structuriile prevazute de aliniatele 2 art. 3 ter d.l. 22.12.2011 n. 211 (inlocuit cu l. 17.2.2012 n. 9).

Institutul de Custodie Atenuata pentru Tratamentul Toxicodependentilor (ICATT)

Institutul in care se urmareste reabilitarea fizica si psihica a toxicodependentilor, prin efectuarea de programe de activitate, la care colaboreaza serviciile publice pentru toxicodependente, Serviciul sanitar regional, institutiile teritoariale, un tert sector, voluntariatul si comunitatile terapeutice.

Institutul de Custodie Atenuata pentru mamele detinute (ICAM)

In mod compatibil cu cerintele cautelare nu in mod exceptional relevante, judecatorul poate dispune, pe langa Institutiile de custodie atenuata (I.C.A.M.), custodia cautelara sau ispasirea pedepsei pentru femeile insarcinate sau mame cu copii mai mici de sase ani, sau pentru tata, atunci cand mamam este decedata sau absolut in imposibilitatea de a o asista.

Institutul Penal pentru Minori

Este institutul care este destinat pentru detentia minorilor (pana in 14 ani).

Institutiile pentru executarea masurilor de siguranta

Institutiile pentru executarea masurilor de siguranta in detentie sunt coloniile agricole, casele de munca, casele de ingrijire si custodie si spitalele de psihiatrie judiciare (art. 62 legea 26 iulie 1975, n. 354, Norme privind regulamentul penitenciar).

Liberarea anticipata

Condamnatului cu pedeapsa definitiva care a participat la opera de reeducare ii este concisa o scadere de patruzecisicinci de zile pentru fiecare semestru de pedeapsa executata. Liberarea anticipata este ceruta de condamnat si este concisa de magistratul de supraveghere. In limbajul de carcera, concesiile sunt numite concesiile "zilelor". Chiar si cei incredintati in proba serviciilor sociale (*vezi*) si incredintatii in cazuri speciale, ca de ex toxicodependentii (*vezi*), pot sa obtina acest beneficiu atunci cand fac proba unei recuperari sociale concrete.

Ministerul Justitiei

Este Ministerul Guvernului italian care se ocupa de Administrarea juridica civila, penala si pentru minori, de cea penitenciara si a magistratilor.

Masuri cautelare coercitive personale

Pot sa fie aplicate cercetarilor sau acuzatilor pentru delicta pentru care pedeapsa maxima prevazuta sa fie mai mare de trei ani de detentie si doar daca exista pericole de fuga sau de falsificare a probelor sau de comitere a noi delicta.

Masurile cautelare coercitive personale sunt: interzicerea expatrierii, obligatia de a se prezenta la politia judiciara, indepartarea de casa familiala, interzicerea si obligatia sederii intr-un loc, arestul domiciliat (vezi), custodia cautelara in inchisoare sau intr-un loc de ingrijire. Sunt reglementate de art. 272-286 c.p.p. si, in ceea ce priveste executarea si durata masurilor, de art. 291-308 c.p.p.

Masuri de siguranta

Sunt prevazute de art. 199 si urmatoarele din codul penal. Masurile de siguranta se aplica:

- Persoanelor considerate periculoase din punct de vedere social;
- In cazul comiterii unei infractiuni sau a unei infractiuni imposibile in sensul art. 49 din codul penal, sau in caz de acord sau de instigare de a comite o infractiune;
- Atunci cand se considera ca se pot comite fapte noi prevazute de lege ca infractiuni.

Aceste masuri prevazute de judecator in sentinta de condamnare au o functiune nu doar de continut al pericolului social, dar si de reeducare, trebuie spus ca au tendinta sa favorizeze reintegrarea individului in contextul social. Au o durata indeterminata: legea fixeaza termenul minim de durata si apoi judecatorul decide, la expirarea termenului, daca persoana mai este periculoasa din punct de vedere social. Masurile de siguranta sunt personale atunci cand limiteaza libertatea individuala (de detentie sau non detentie), sunt patrimoniale atunci cand privesc patrimoniul subiectului (cautiune pentru buna purtare si confiscarea).

Masurile de siguranta de detentie sunt:

- Incadrarea intr-o colonie agricola sau casa de munca (pentru delincventii comuni, profesionisti sau prin tendinta);

- Internarea intr-o casa de ingrijire si custodie (pentru condamnatii cu pedeapsa redusa din cauza infirmitatii psihice sau pentru intoxicarea cronica cu alcool sau substante stupefiante);
- Internarea intr-un spital de psihiatrie judiciar (pentru acuzatii absolviti datorita motivelor de mai sus; nu se aplica minorilor);
- Internarea intr-un centru de formare judiciar pentru minori.

Masurile de siguranta de non detentie sunt:

- Libertatea supravegheata (care implica obligatia de a avea un loc de munca stabil sau a-si cauta unul, obligatia de a se intoarce acasa la o anumita ora);
- Interzicerea sederii (in una sau mai multe localitati sau una sau mai multe judete);
- Interzicerea frecventarii de baruri sau locuri publice de defacere a bauturilor alcoolice;
- Expulzarea strainului din Stat (vezi).

Magistratul supraveghetor asigura executarea masurilor de siguranta personale; confirma daca persoana in cauza este socialmente periculoasa; emite sau revoca declaratiile cu tendinta delincventa sau de obisnuinta sau profesionalitate a infractiunii. Impotriva acestor masuri poate depune apel, la Tribunalul de supraveghere, procurorul, interesatul sau aparatorul (art. 679 si 680 c.p.p.)

Notificarea

Este activitatea prin care oficialul judiciar sau alta persoana indicata de lege (ca politia judiciara) aduce in mod formal un act la cunostinta destinatarului, prin intermediul unei copii conforme cu originalul. Destinatarul, primind actul, trebuie sa semneze copia ca primita (primirea notificarii) pe care oficialul judiciar o va trimite autoritatilor ce au emis-o.

Suportarea cheltuielilor de catre Stat (apararea din oficiu)

Consta in recunoasterea asistentei legale gratuite pentru cei saraci, pentru a raspunde si a se apara in fata judecatorului penal in proces si in procedurile de supraveghere.

Pedeapsa pecuniara

Este una dintre cele doua tipuri de pedeapsa care sunt date de judecatorul penal condamnatului (cealalta este pedeapsa cu detentia). Consta in amenda, aplicata pentru delictes si in despagubire, aplicata pentru contraventii. Este si una dintre sanctiunile substitutive (vezi) de pedepse cu detentia scurte, prevazute de legea n. 689 din 24 noiembrie 1981 "Penalizarea si modificari la sistemul penal" (art. 53 si urmatoarele). Pedeapsa pecuniara poate fi divizata in rate sau convertita in pedeapsa cu detentia.

Pericolul social

Este socialmente periculoasa persoana care a comis infractiuni, ori de cate ori este posibil sa comita din nou (art. 203 c.p.).

Permisul de sedere

Este autorizatia administrativa lasata cetateanului strain caruia Statul italian ii permite sa ramana in Italia. Cererea pentru permis trebuie sa fie prezentata in termen de opt zile lucratoare de la intrarea pe teritoriul italian la Biroul Unic pentru Imigrari, in cazul in care s-a eliberat deja nulla osta pentru reunirea familiei sau pentru munca, in mod contrar, la Questura.

Perchezitia personala

Detinutii pot sa fie supusi la perchezitie, pentru motive de siguranta, in deplinul respect al persoanei sale (art. 34 OP si art. 74 Reg).

Procurorul

Este magistratul care strange datele privind infractiunea, exercita actiunea penala, reprezinta acuzarea in procesele penale si promoveaza fazele executarii pedepsei.

Recidiva

Recidiva este conditia personala a cui, dupa ce a fost condamnat pentru un delict cu sentinta trecuta prin judecata, comite un altul (art. 99 c.p.). Constitutie unul dintre efectele penale ale condamnarii si este incadrata intre circumstantele inerente persoanei vinovate. Recidiva comporta posibilitatea maririi pedepsei.

Incarcerarea

Incarcerarea este pedeapsa data condamnatului pentru comiterea de delict. Se intinde de la 15 zile la 24 de ani si este executata intr-un stabiliment penitenciar. Pedeapsa incarcerarii poate fi transformata, atunci cand exista premise, in pedeapsa pecuniara.

Impartirea in rate a pedepsei pecuniare

In caz de condamnare la pedeapsa pecuniara, sau de preschimbare a pedepsei inchisorii in pedeapsa pecuniara, atunci cand exista situatii de insolventa din cauza imposibilitatii temporare de efectuare a platii, condamnatul poate cere amanarea sau impartirea in rate a platii (art. 660, 3 c, c.p.p.). Magistratul supraveghetor, evaluand conditiile economice ale condamnatului, poate sa dispuna ca pedeapsa pecuniara sa fie platita in nu mai mult de treizeci de rate lunare (art. 133 ter c.p.). Pedeapsa pecuniara poate fi preschimbata in libertate controlata sau in munca substitutiva.

Reabilitarea

Este un beneficiu al legii (art. 178 si urmatoarele si art. 683 c.p.p.) care sterge complet efectele unei condamnari penale. Reabilitarea este concesa dupa ce au trecut cel putin trei ani din ziua in care pedeapsa a inceput sa fie ispasita (in carcera, sau ca masura alternativa, sau stinsa prin suspendare sau alte beneficii). Trebuie sa treaca cel putin opt ani in caz de recidiva (art. 99 c.p.) si zece ani in cazul in care condamnatul a fost declarat delincvent obisnuit, profesionist sau prin tendinta. Pentru a obtine reabilitarea, este necesar ca si condamnatul, daca a fost supus unei masuri de siguranta, sa fi obtinut revocarea si sa fi indeplinit obligatiile civile derivate din infractiune, adica sa fi indreptat raul provocat. Pentru a obtine reabilitarea este necesar sa fi mentinut o buna conduita pe toata perioada, nu doar evitand sa faca infractiuni, dar si avand un comportament corect si responsabil. Cererea de reabilitare va fi prezentata la Tribunalul de supraveghere, care decide in formula colegiala.

Recurent

Este acuzatul condamnat care a depus recurs la Curtea de Casatie.

Recurs in casatie

Acuzatul si procurorul pot sa faca recurs la Curtea de Casatie impotriva sentintei din apel sau impotriva sentintei inapelabile (art. 607 c.p.p.). Procurorul, persoana interesata si, in cazuri determinate, administratia penitenciara, pot sa faca recurs prin casatie impotriva ordonantelor Tribunalului de supraveghere (art. 71 ter din legea 26 iulie 1975, n. 354, "*Norme privind regulamentul penitenciar*"). Motivele pentru care se poate face recurs sunt stabilite de art. 606 c.p.p. si privesc in principal, in

cazul Tribunalului de supraveghere, vicii de legitimitate si vicii de motivare in dispozitie.

Amanarea facultativa a executarii pedepsei

Executarea unei pedepse poate fi amanata (art. 147 c.p. si art. 684 c.p.p.) in cazul in care:

- A fost prezentata cerere de gratiere;
- Persoana condamnata cu pedeapsa restrictiva a libertatii personale sa fie in conditii grave de infirmitate fizica;
- Persoana condamnata cu pedeapsa restrictiva a libertatii personale sa fie mama unui copil cu varsta mai mica de trei ani.

Amanarea obligatorie a executarii pedepsei

Executarea pedepselor in detentie, a semidetentiei si a libertatii controlate trebuie sa fie amanata (art. 146 c.p. si art. 684 c.p.p.) in cazul in care condamnatul este:

- femeie insarcinata;
- mama de copil cu varsta mai mica de un an;
- persoana bolnava de Aids sau de o alta boala foarte grava, incompatibila cu starea de detentie in inchisoare, cu conditia sa indeplineasca periodic insusirea de "nu raspunde tratamentului".

Subiectii care lucreaza in interiorul institutului penitenciar cu care orice detinut poate sa ceara sa coopereze:

- Directorul si vicedirectorii institutului penitenciar, care au responsabilitatea indrumarii si a corectei gestionari a detentiei;
- Comandantul, inspectorii, suprintendentii, asistentii si agentii de politie penitenciara, care garanteaza ordinea si tuteleaza siguranta in interiorul institutului, participa la activitatile de observare si de tratament reeducativ si asigura serviciul de interpretariat;

- Personalul de politie penitenciara numit la biroul matricol, care asigura operatiunile de inmatriculare si eliberare din carcera a detinutilor, organizeaza participarea la sedinte, la interogatorii, la intalnirile cu aparatorii si cu investigatorii si primeste cererile (“intrebarile”) detinutului adresate Directorului institutului;
- Responsabilul de partea educativa si educatorii care predispun, organizeaza, coordoneaza activitatile interne inerente scolii, munca si initiativele culturale, recreative si sportive. Fac parte din echipa de observatie si tratament;
- Operatorii Ser. T. care desfasoara activitatea de asistenta a detinutilor care prezinta probleme de toxicodependenta si alcooldependenta;
- Asistentii sociali care, in cadrul Biroului de Executare Penala Externa participa la activitati de observare si tratament, ocupandu-se de raportul dintre detinut si ambientul extern, chiar si in cazul admiterii la beneficiile legii (masuri alternative) sau eliberarea din carcera, desfasurand de asemenea actiuni in favoarea familiilor detinutilor;
- Asistentii voluntari care participa la activitatile de tratament, chiar in forme asociate si organizate;
- Capelanul si preotii;
- Psihologul, psihiatrul, responsabilul cu partea sanitara, medicii si asistentii medicali;
- Responsabilul cu partea administrativ-contabila si contabilii.

Subiecti care opereaza in afara institutului si carora detinutul li se poate adresa:

- Administratorul regional al Administratiei penitenciare, care programeaza activitatea de

tratament, coordoneaza activitatile in ce priveste munca si pregatirea profesionala, activitatile scolare, sportive si culturale, si are competenta, intre altele, in ceea ce priveste repartizarile si transferurile in circumscriptie;

- Autoritatea Judiciara care actioneaza;
- Magistratul supraveghetor care vegheaza asupra organizarii institutelor de prevenire si pedeapsa si, in particular, are competenta sa decida asupra cererilor detinutilor adresate in vederea obtinerii de masuri alternative si asupra reclamatiilor prezentate de acestia impotriva masurilor administrative de penitenciar, asupra cererilor de permisie prezentate de detinuti si pentru aplicarea si revocarea masurilor de siguranta;
- Curtea Europeana a drepturilor omului, la care se poate adresa numai dupa ce au fost epuizate toate procedeele jurisdictionale in fata judecatorilor nationali (in sase luni de la pronuntarea sentintei fara drept de apel), atunci cand se considera incalcate normele Conventiei Europene a Drepturilor omului din 4.11.1950;
- Presedintele Republicii caruia i se poate adresa cererea de gratiere sau de comutare a pedepsei. Cererea masurii de clementa trebuie sa fie prezentata Ministrului Justitiei prin intermediul magistratului supraveghetor;
- Garantul drepturilor persoanelor private de libertatea personala, cand este instituit in campul teritorial al institutului penitenciar; Garantul desfasoara activitate de sensibilizare publica pe tema drepturilor omului si asupra scopului educativ al pedepsei.

Suplimentul

Alimente pe care detinutii pot sa le cumpere pe cheltuiala proprie, cu limite prestabilite.

Suspendarea conditionata a pedepsei

Daca judecatorul emite o condamnare cu inchisoarea sau arestul pentru o perioada nu mai mare de doi ani, executarea poate fi suspendata. Daca pe o perioada de cinci ani (sau doi in caz de contraventie) condamnatul nu va mai comite alte infractiuni, se va supune obligatiilor impuse si nu va mai suporta alte condamnari, infractiunea va fi declarata ca fiind stinsa. In caz contrar, suspendarea va fi revocata si condamnarea va trebui indeplinita. Daca cel condamnat are mai putin de 18 ani, suspendarea conditionata poate fi concesa chiar si in cazul pedepselor de pana la trei ani de arest sau carcera. Daca are intre 18 si 21 de ani sau mai mult de 70, pedeapsa cu detentia care poate fi suspendata nu trebuie sa depaseasca doi ani si sase luni. Suspendarea conditionata a pedepsei poate fi concesa daca judecatorul prezuma ca cel vinovat nu va mai comite alte infractiuni, daca nu exista condamnari in trecut si pedepse cu detentia si daca nu au fost aplicate masuri de siguranta personale pentru pericol social al condamnatului. Suspendarea conditionata este reglementata de art. 163-168 cod penal.

Cheltuieli de judecata

Sunt cheltuielile pentru proces si pentru sederea in carcera, care ii sunt impuse acuzatului in sentinta de condamnare. Pot fi eliminate daca cel condamnat se afla in conditii economice nefavorabile si a avut un comportament corect.

Tratament

In raport cu condamnatii si internatii trebuie realizat un tratament reeducativ care tinde spre reintegrarea sociala. Tratamentul este realizat dupa un criteriu de

individualizare in raport cu conditiile specifice ale subiectilor, trebuie sa fie in acord cu spiritul umanitar, si trebuie sa asigure respectarea demnitatii persoanei. Tratamentul se desfasoara folosindu-se in principal de instruire, de munca, de religie, de activitatile culturale, recreative si sportive si favorizand contacte oportune cu lumea externa si raporturile cu familia.

Tribunalul de supraveghere

Tribunalul de supraveghere are competenta teritoriala in circumscriptia Curtii de Apel. Este organul colegial specializat, compus din magistrati ordinari si experti in psihologie, serviciu social, pedagogie, psihiatrie si criminologie clinica, cat si docenti in stiinte criminalistice. Masurile Tribunalului de supraveghere sunt adoptate de un colegiu format din patru persoane: presedintele, un magistrat de supraveghere si doi experti. Tribunalul de supraveghere decide fie ca judecator de gradul unu, fie ca judecator de apel. In gradul unu, deliberaza asupra concesiiei si revocarii incredintarii in proba la serviciul social, a arestului domiciliat, a semilibertatii, a liberarii conditionate; asupra amanarii obligatorii sau facultative a executarii pedepsei cu detentia; asupra cererilor de reabilitare. In gradul doi, ca judecator de apel, Tribunalul decide asupra respingerilor sentintelor de absolvire cu aplicarea contextuala a masurilor de siguranta emise de tribunalele penale ordinare si impotriva ordonantelor rezultate din audierile magistratilor supraveghetori. Decide mai departe in privinta recursului impotriva masurilor adoptate de magistratii supraveghetori in ceea ce priveste permissiile, eliberarea anticipata,expulzarea din Stat, si in raport cu anumite masuri de aplicare a regimului prevazut la art. 41 bis alin 2 din legea 354 din 1975. Impotriva ordonantelor Tribunalului de supraveghere poate fi propus recurs prin casatie.

Tribunal penal

Tribunalul penal in compozitie colegiala (trei judecatori) judeca infractiunile grave indicate in art. 33 bis c.p.; in compozitie monocratica (un singur judecator) judeca infractiunile mai putin grave ne prevazute de art. 33 bis c.p.

Biroul de executare penala externa (Uepe)

UEPE (instituit prin legea de reforma penitenciara n. 354 din 1974) este un birou anex al Ministerului de Justitie, Departamentul de Administratie Penitenciara. Desfasoara cercetari cu caracter social cerute de Tribunalul de Supraveghere, pentru cunoasterea realitatii personale, familiare, de munca a persoanelor supuse la o condamnare sau masurilor de siguranta, cu scopul de a decide asupra aplicarii masurilor alternative detentiei sau asupra masurilor restrictive de libertate sau asupra programului de tratament.

Biroul de supraveghere

Biroul de supraveghere are competenta teritoriala pluricircumscriptionala. Circumscriptia indica aria teritoriala de competenta a tribunalului ordinar. Biroul de supraveghere este compus din unul sau mai multi magistrati. Fiecarui magistrat ii sunt atribuite normele de pedepsire si condamnatii de care se ocupa. Biroul de supraveghere este un organ monocratic. Magistratul de supraveghere are obligatia sa vegheze asupra organizarii institutelor de preventie si pedeapsa. Magistratului de siguranta ii revine aprobarea programului de tratament reeducativ individualizat pentru fiecare detinut in parte (pe care administratia penitenciarului este obligata prin lege sa le redacteze), concederea permisiilor, aprobarea muncii in afara, autorizarea efectuarii de vizite specialiste, internari in

spital, sau internari pentru infirmitate psihica, decizia privind eliberarea anticipata si asupra scutirii de plata a cheltuielilor procesuale penale sau de mentinere in carcera. Legea impune magistratului de supraveghere obligatia de a se deplasa in mod frecvent in inchisoare si de a asculta pe toti detinutii care cer sa i se adreseze si ii atribuie obligatia de a evalua reclamatii detinutilor privind masurile disciplinare dispuse de administratia penitenciarului sau pentru alte motive. El autorizeaza convorbirile telefonice ale detinutilor si eventualul control al corespondentei. Autorizeaza si intrarea persoanelor straine de administratia penitenciarului, luand in considerare opinia directiunii institutului, ca cei care presteaza activitate de voluntariat, sau participa la initiative de formare profesionala sau de munca pentru detinuti. Magistratul supraveghetor decide asupra suspendarii si amanarii executarii pedepsei, supravegheaza executarea masurilor alternative detentiei in carcera (incredintarea in proba serviciilor sociale, arestul domiciliar, semilibertatea). Se ingrijeste de reexaminarea pericolozitati sociale si la aplicarea, executarea si revocarea acesteia in consecinta, masurilor de siguranta dispuse de tribunalul ordinar. Hotaraste in legatura cu cererile de preschimbare si impartirea in rate a pedepselor pecuniare. Decide in ceea ce priveste expulzarile detinutilor straini si prescriptiile privitoare la libertatea controlata. Exprima o parere asupra intrebarilor sau propunerilor de gratiere.

Voluntarii in inchisoare

Un voluntar intra in carcera pentru a-si aduce aportul la actiunea de reeducare si la reintegrarea in societate (art. 17 si 78 O.P.). Art. 17 da posibilitatea unui individ sau unei asociatii sa supuna atentiei Directiunii inchisorii un proiect

pe care îl considera util în scopul apropierii comunității din carcera către societatea liberă. Art. 78, în schimb, consimte intrarea în închisoare a voluntarilor pentru ca aceștia să susțină moral pe deținuți și să favorizeze reintegrarea în societate.

Izvoarele dreptului penitenciar

Principii constitutionale

Art. 2: garanteaza drepturile inviolabile ale omului, chiar si detinut.

Art. 3 alin 1: asigura principiul egalitatii formale atat in tratamentul in inchisoare, cat si in procesul de supraveghere.

Art. 10: recomanda normelor juridice italiene sa se conformeze normelor de drept international.

Art. 11: impune tarii noastre o renuntare a suveranitatii in favoarea Uniunii europene in materie de justitie.

Art. 13 alin 2: stabileste dreptul de jurisdicție si, deci, doar un act motivat al autoritatii judiciare poate sa priveze sau sa limiteze libertatea personala.

Art. 24 alin 2: garanteaza ca apararea este un drept inviolabil in orice stat si grad al procesului, chiar si in procesul de supraveghere. Alin 4 impune ca legislatia sa prevada revizuirea sentintelor de condamnare injuste.

Art. 25 alin 1: garanteaza ca judecatorul are competenta determinata prin lege, cu criterii obiective. Alin 2 prevede ca nimeni nu poate fi pedepsit in afara unei legi intrata in vigoare mai inainte de fapta comisa. Alin 3 prevede ca nimeni nu poate fi supus masurilor de siguranta in afara cazurilor prevazute de lege.

Art. 27 alin 2: numit prezumtia de nevinovatie a acuzatului Alin 3 stabileste ca pedepsele nu pot sa constea in tratamente contrare sensului de umanitate, si trebuie sa tinda catre reeducarea condamnatului Alin 4 abroga pedeapsa cu moartea.

Art. 35 si 36: tuteleaza munca in toate formele sale si, deci, si aceea efectuata de detinuti.

Art. 79: reglementeaza procedura de realizare a legilor in materie de amnistie si suspendare.

Art. 87: atribuie Presedintelui Republicii puterea de a concede gratia si de a comuta pedepselor.

Art. 101: Afirma ca justitia este administrata in numele poporului si ca judecatorii sunt supusi doar legii.

Art. 104: garanteaza autonomia si independenta magistraturii.

Art. 111: garanteaza dreptul la un proces just, de durata rezonabila, reglementat de lege, in contrazicerea partilor, in conditii de egalitate si in fata unui judecator impartial.

Art. 117: prevede ca puterea legislativa este exercitata cu respectarea Constitutiei si obligatiilor derivate din regulamentul comunitar si din obligatiile internationale.

Sursele internationale

Declaratia universala a drepturilor omului probata de Adunarea generala a Natiunilor Unite la New York in 10 decembrie 1948.

Regulile europene privind penitenciarele, confirmate in Recomandarea R (2006) a Comitetului.

Conventia europeana pentru apararea drepturilor si libertatilor fundamentale ale omului, adoptata la Roma in 4 noiembrie 1950 si pusa in executare in Italia cu legea n. 848 din 4 august 1955.

Pactul international asupra drepturilor civile si politice adoptata la New York in 16 decembrie 1966 si pus in executare in Italia cu legea 881, din 25 octombrie 1977.

Rezolutii si Recomandari ale Comitetului de ministri al Consiliului Europei Statelor Membre. Intre care R(1999)22 in materia supraaglomerarii, R(2006)13 privind aplicarea custodiei cautelare, R(2010) in materie de Probe, R(2012)12 privind detinutii straini.

Standardele Comitetului pentru Preventie a Torturii si pedepsele sau tratamentele inumane sau degradante (CPT) publicate in 2006, continand reperatele esentiale si generale ale raporturilor CPT.

Legea obisnuita

Legea n. 354 din 26 Iulie 1975 *“Norme privind **Regulamentul penitenciar** si asupra executarii masurilor privative si limitative de libertate”*.

Legea n. 662 din 10 octombrie 1986 (**legea Gozzini**) *“Modificari la legea privind regulamentul penitenciar si asupra executarii masurilor privative si limitative de libertate”*.

Legea n. 165 din 27 mai 1998 (**legea Simeone-Saraceni**) *“Modificari la art. 656 din codul de procedura penala si la legea n. 354 din 26 iulie 1975 cu modificari succesive”*.

Legea n. 251 din 5 decembrie 2005 (**legea ex Cirielli**) *“Modificari ale codului penal si ale legii n. 354 din 26 Iulie 1975 in materia circumstantelor atenuante generice, de recidiva, de judecare comparata a circumstantelor infractiunii pentru recidive, de usura si de prescriptie”*.

Codul penal: in vigoare din 1930.

Codul de procedura penala: introducec cu DPR n. 447 din 1988.

Textul unic privind emigratia aprobat cu DPR n. 286 din 1998 *“Textul unic al dispozitiilor privind disciplina emigratiei si norme privind conditia strainului”*.

Legea n. 193 din 2000 (**Legea Smuraglia**) *“Norme favorabile activitatii de munca a detinutilor”*.

Legea 40 din 2001 (**Legea Finocchiaro**) *“Masuri alternative detentiei, in tutela raportului dintre detinute si fii minori”*.

DPR n. 230 din 200 *“**Regulament** privind norme ale ordinii juridice din penitenciar si masurile privative si limitative de libertate”*.

*Editing si tipar sub ingrijirea Centrului de Reproductie
Al Departamentului Administratiei Penitenciare
Largo Luigi Daga 2
ROMA*

I editie: ianuarie 2013